КРИТЕРИЈУМИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА У НАСТАВИ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ

Усклађено са Правилником о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању и Правилницима о плану и програму наставе и учења за гимназију и препорукама педагога школе.

Оцењивање се обавља уз уважавање ученикових способности, степена спретности и умешности. Ученик се оцењује најмање два пута у полугодишту, а оцењивање се остварује применом различитих метода и техника. Постигнућа ученика оцењују се на основу активности, практичног рада, истраживања и резултата рада. Предлог закључне оцене изводи предметни наставник на основу свих оцена од почетка школске године и сагледавања развоја, напредовања и ангажовања ученика, а одељењско веће је утврђује. Закључна оцена је бројчана.

1. Критеријуми сумативног оцењивања према разредима

Сумативно оцењивање представља вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине, односно теме, у циљу утврђивања степена остварености прописаних исхода и развијених компетенција.

Први разред (друштвено-језички и природно-математички смер)

Исходи: Познаје наведене садржаје програма, препознаје репрезентативна уметничка дела, споменике и археолошке налазе. Користи ликовне појмове у опису и поређењу уметничких дела. Уочава утицај географских и природних фактора на појаву и развој уметности, препознаје тековине антике и средњег века у савременом свету. Издваја кључне информације из текста и слике. Разматра значај културе и уметности у друштву.

Опсег оцена:

Одличан (5): Самостално и аргументовано повезује уметност од праисторије до средњег века, укључујући цивилизацијске контексте са географским и друштвеним утицајима, уз употребу стручних појмова.

Врло добар (4): Влада чињеницама, описује кључна дела, разуме развој ликовне уметности и разликује епохе, уз мање недостатке у синтези градива.

Добар (3): Познаје основне чињенице и садржаје, уз мању сигурност у терминологији. Потребна је сугестија наставника за упоређивање утицаја различитих цивилизација.

Довољан (2): Овладао основном појмовном структуром уз помоћ наставника. Препознаје основне појмове и уз усмеравање препознаје опште карактеристике.

Недовољан (1): Не познаје основне садржаје, не остварује критеријуме за оцену 2, односно не показује минимални степен остварености прописаних исхода и не показује напредовање у процесу учења.

Други разред (друштвено-језички смер)

Исходи: Познаје и разликује садржаје програма, повезује уметничке споменике са историјским и културним контекстом, анализира уметничко дело стручном терминологијом, разматра како универзални језик уметности доприноси уважавању мултикултуралности и интеркултуралне сарадње, дискутује о томе како уметничка баштина доприноси очувању националног идентитета и развоју друштва и формира сопствени естетски суд.

Други разред (природно-математички смер)

Исходи: Познаје и разликује садржаје програма, повезује уметничке споменике са историјским и културним контекстом, анализира уметничко дело стручном терминологијом, дискутује о томе како уметничка баштина доприноси очувању националног идентитета и развоју друштва, разматра како универзални језик уметности доприноси уважавању мултикултуралности и интеркултуралне сарадње и формира сопствени естетски суд.

Опсег оцена:

Одличан (5): Одлично познаје градиво. Самостално, критички и креативно повезује чињенице и стручну терминологију. Аргументује значај очувања баштине и повезаност уметности са науком проучаваног доба.

Врло добар (4): Влада чињеницама, описује кључна дела и уметнике, разуме развој ликовне уметности и разликује стилове, уз мање недостатке у синтези градива.

Добар (3): Познаје основне чињенице и садржаје али уз повремену потребу за усмеравањем. Зна чињенични оквир, али теже самостално изводи закључке. Препознаје најпознатије споменике.

Довољан (2): Овладао је основном појмовном структуром уз помоћ наставника. Препознаје основне појмове и уз усмеравање препознаје опште карактеристике епоха и стилова.

Недовољан (1): Не познаје основне садржаје, не остварује критеријуме за оцену 2, односно не показује минимални степен остварености прописаних исхода и не показује напредовање у процесу учења.

Трећи разред (друштвено-језички смер)

Исходи: Анализира формалне и садржинске одлике дела, повезује уметност са друштвено-историјским приликама и развојем науке, тумачи деловање уметности на свест посматрача.

Трећи разред (смер за рачунарство и информатику)

Исходи: Упознаје национално и светско културно и уметничко наслеђе и развија одговоран однос према очувању културне и уметничке баштине. Има увид у значај повезаности ликовног стваралаштва са осталим уметностима, наукама и процесима рада.

Опсег оцена:

Одличан (5): Аргументовано анализира уметничке епохе. Повезује ликовну уметност са књижевношћу, филозофијом и технологијом. Сигурно брани лични став и критички суд.

Врло добар (4): Разуме стилске карактеристике. анализира уметничка дела, влада терминологијом, уз мање недостатке у синтези градива.

Добар (3): Препознаје кључне одлике и представнике, али има потешкоћа у анализи сложенијих стилских карактеристика без додатне подршке наставника.

Довољан (2): Овладао основном појмовном структуром уз помоћ наставника.

Недовољан (1): Не познаје основне садржаје, не остварује критеријуме за оцену 2, односно не показује минимални степен остварености прописаних исхода и не показује напредовање у процесу учења.

Четврти разред (друштвено-језички смер)

Исходи: Користи стручне изразе у објашњењу авангардних праваца, препознаје утицај технологије и масовних медија, повезује савремене уметничке праксе са ширим друштвеним контекстом.

Опсег оцена:

Одличан (5): Самостално и критички вреднује феномене модерне уметности и нових медија.

Врло добар (4): Препознаје уметнике и дела модерне и савремене уметности, значај нових медија и економске аспекте уметности, уз мање недостатке у синтези градива.

Добар (3): Препознаје најзначајније примере модерне уметности уз основно тумачење деловања уметника и минимално коришћење стручне терминологије.

Довољан (2): Препознаје основне појмове и уз усмеравање наставника препознаје опште карактеристике уметничких праваца 20. века.

Недовољан (1): Не познаје основне садржаје, не остварује критеријуме за оцену 2, односно не показује минимални степен остварености прописаних исхода и не показује напредовање у процесу учења.

2. Критеријуми за формативно оцењивање, активност на часу

Формативно оцењивање је континуирано и усмерено на праћење процеса учења, развој мотивације, ангажовање ученика и пружање повратне информације.

Параметри праћења активности:

- **Редовност и припремљеност:** Бележење садржаја у свеску, редовно доношење прибора и материјала за рад.
- **Ангажовање на часу:** Активно учешће у обради новог градива, анализи уметничких дела, дебатама и естетским дискусијама.
- **Тимски рад и сарадња:** Допринос раду групе, помагање другим члановима, уважавање различитих мишљења.
- **Иницијатива:** Доношење додатног релевантног материјала (слике, текстови, линкови), предлагање посета културним дешавањима.
- **Краће провере и домаћи задаци:** Благовремена израда домаћих задатака и рад на мини-тестовима и квизовима знања.

Методологија бележења и извођења сумативне оцене из активности:

Наставник прати и бележи наведене параметре у педагошкој документацији или есДневнику користећи систем симбола. На крају полугодишта, на основу континуирано прикупљених показатеља, може се извести сумативна бројчана оцена из активности.

3. Критеријуми за начин провере остварености исхода (облици и продукти рада)

Провера остварености исхода врши се кроз следеће конкретне облике провере:

Усмена провера знања

Усмено излагање, анализирање уметничких дела и аргументовање естетског доживљаја уз употребу стручне терминологије. Доноси директну сумативну бројчану оцену у складу са горе наведеним критеријумима.

Ликовно изражавање (Практичан рад)

Оцењује се примена ликовних техника и материјала, владање композицијом, креативност, одговоран однос према раду и индивидуални напредак.

Први разред (друштвено-језички и природно-математички смер)

Исходи: Ученик користи уметничко наслеђе од праисторије до средњег века као подстицај за самостални рад. Изражава своја интересовања и естетске доживљаје одабраним средствима и техникама визуелне комуникације. Уочава како различити материјали, технике и поступци утичу на нова конструктивна и обликовна решења у архитектури, ликовним и примењеним уметностима.

Други разред (друштвено-језички смер)

Исходи: Ученик користи различите технике и савремену технологију у креативном раду. Реализује радове истражујући међусобне утицаје елемената и принципе компоновања (линија, боја, облик, симетрија, асиметрија, линеарна и ваздушна перспектива). Уважава етичка, здравствена и сигурносна правила у развијању и реализовању ликовних идеја.

Други разред (природно-математички смер)

Исходи: Ученик користи различите технике и савремену технологију у креативном раду. Реализује радове истражујући међусобне утицаје елемената (простор, светлост, боја, површина у екстеријеру и ентеријеру). Уважава етичка, здравствена и сигурносна правила у развијању и реализовању ликовних идеја.

Трећи разред (друштвено-језички смер)

Исходи: Изражава своје идеје, имагинацију, мишљење и ставове традиционалним и савременим медијима (фотографија, стрип, плакат, дизајн). Организује композиције примењујући знања о елементима и принципима компоновања (светлост и сенка, контраст, светлосни односи). Користи дела различитих стилова и епоха као подстицај за стваралачки рад.

Трећи разред (смер за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику)

Исходи: Унапређује знања о ликовним законитостима, техникама, материјалима и прибору и оспособљава се за примену стеченог знања у настави и свакодневном животу. Развија визуелно опажање, моторику, имагинацију и иновативност.

Четврти разред (друштвено-језички смер)

Исходи: Обликује сложене визуелне поруке примењујући језик универзалних знакова и симбола. Примењује у својим радовима нове визуелне медије (покретне слике, видео, дигитална уметност, перформанс) изражавајући ставове у складу са личним интересовањима. Користи дела модерне и савремене уметности као подстицај за стваралачки рад.

Опсег оцена:

Одличан (5): Самостално и иновативно развијање идеја и решавање ликовног проблема. Потпуно владање задатом техником и материјалом. Свесно комбиновање ликовних елемената и/или техника и образлагање сопственог избора. Рад је комплетан и

благовремено завршен (није немаром поцепан, савијен ни изгужван). Јасно унапређује претходни ниво.

Врло добар (4): Успешно и углавном самостално решава ликовне проблеме. Успешно примењује ликовне технике и материјале у складу са захтевима задатка и сопственим могућностима, уз уважавање индивидуалног напредовања. Композиција је углавном складна. Углавном самостално и редовно извршава све задатке, активно ради на часу, али радови су мање уредни. Видљив напредак.

Добар (3): Рад је стереотипан, без личне надградње и истраживачког духа. Испуњава минимум формалних захтева, али му недостаје завршна естетска обрада. Умерен напредак.

Довољан (2): Ученик је овладао основним елементима уз помоћ и усмеравање наставника. Често заборавља прибор, рад је недовршен и неуредан или се предаје са великим закашњењем уз опомене. Минималан напредак.

Недовољан (1): Ученик је одбио да ради, уопште није доносио материјал ни након више опомена,није предао рад или је предао рад који није његов.

Пројектни задаци, презентације и есеји

Вреднују се истраживачки приступ, селекција информација, визуелно обликовање презентације (баланс текста и слике) и допринос тимском раду.

Први разред (друштвено-језички и природно-математички смер)

Исходи: Користи самостално различите изворе за истраживање и издвоји кључне информације из текста и слике. Образлаже свој естетски доживљај археолошких налаза, уметничких дела, споменика културе и објеката у окружењу. Обликује презентације усклађујући текст и слику. Предложи обилазак одабраног споменика културе у земљи или иностранству, образлажући његов значај. Извештава о учешћу у уметничким дешавањима у окружењу, излажући сопствене утиске и мишљење.

Опсег оцена:

Одличан (5): Складно повезани текст и слике, избор теме аргументовано образложен, користи референтну литератруру, усмено излагање динамично, стручно и убедљиво.

Врло добар (4): Добро структуиран рад, са свим битним подацима, адекватно одвојеним целинама и јасним излагањем уз минималне сугестије.

Добар (3): Рад садржи основне информације, али је презентација преоптерећена текстом или садржи неадекватне слике. Излагање се углавном своди на читање белешки.

Довољан (2): Рад је без критичке селекције са веома малим бројем нерелевантних извора. Изостала је самостална анализа, рад не испуњава основне техничке и садржајне захтеве.

Недовољан (1): Не испуњава прописане критеријуме за оцену 2, не учествује у изради пројекта или не предаје рад.

Други разред

Исходи: Користи податке из литературе и са интернета за истраживачке и пројектне задатке. Презентује на различите начине резултате истраживачког и пројектног рада (есеји, презентације, план посета институцијама културе и слично). Пише есеје и приказе уметничких дела и изложби употребљавајући стручне термине и исказујући сопствене доживљаје. Учествује у изради планова посета споменицима и институцијама културе и уметности. Извештава о посетама или учешћу у дешавањима у институцијама културе.

(Друштвено-језички смер)

Опсег оцена:

Одличан (5): Есеј или приказ изложбе написан је у оригиналном стилу уз пуну употребу ликовне терминологије. Пројекат о споменицима и културном туризму садржи детаљне планове, актуелне податке и врхунску мултимедијалну презентацију. Складно повезује текст и слику, избор споменика аргументовано образложен, усмено излагање динамично, стручно и убедљиво.

Врло добар (4): Квалитетно написан извештај/есеј, добро осмишљена презентација која приказује улогу културног наслеђа и установа културе.

Добар (3): Рад садржи преписане делове текста са мање критичке обраде; излагање је коректно али стереотипно.

Довољан (2): Површни извештаји без личних утисака и анализе; слаба повезаност са темама културне баштине.

Недовољан (1): Не испуњава прописане критеријуме за оцену 2, не учествује у изради пројекта или не предаје рад.

(Природно-математички смер)

Опсег оцена:

Одличан (5): Јасна, сажета и садржајна презентација која повезује технолошки и уметнички контекст (нпр. веза науке, економије и уметности). Критички и јасни извештаји о културним догађајима.

Врло добар (4): Добро структуиран пројектни задатак са тачно одабраним подацима и адекватном визуелном потпором.

Добар (3): Пројекат урађен у минималном обиму, са оскудним извештајем и једноставном презентацијом.

Довољан (2): Слабо структуиран рад, преузети садржаји без обраде и логичног повезивања.

Недовољан (1): Не испуњава прописане критеријуме за оцену 2, не учествује у изради пројекта или не предаје рад.

Трећи разред (Друштвено-језички смер)

Исходи: Критички процењује податке из литературе и са интернета које користи за истраживачке и пројектне задатке. Пише кратке ликовне критике о уметничким делима, изложбама или стваралаштву уметника употребљавајући стручне изразе. Планира, сам или у сарадњи са другима, посете градовима или музејима који чувају значајна уметничка дела. Анализира и повезује уметност са друштвено-историјским приликама, развојем науке и новим материјалима. Разматра како уметничка баштина и савремена дешавања доприносе друштвено-економском напретку.

Опсег оцена:

Одличан (5): Ликовна критика написана на професионалном нивоу уз употребу стручних термина. Пројекат је детаљно разрађени, критички сагледани и одлично презентован.

Врло добар (4): Квалитетно написана ликовна критика и добро структуиран пројекат који повезује наслеђе и друштвено-економски развој.

Добар (3): Пројектни задатак садржи основне податке, али је критика оскудна у терминолошком смислу.

Довољан (2): Површни и некритички преузети материјали са интернета; изостаје лични став и критички осврт.

Недовољан (1): Не испуњава прописане критеријуме за оцену 2, не учествује у изради пројекта или не предаје рад.

Трећи разред (Смер за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику)

Исходи: Оспособљавање за индивидуални и тимски рад. Примени стечена знања и умења у уређењу, унапређењу и очувању животне и радне средине. Примењује савремене технологије, софтвере и дигиталне алате у презентацији пројеката из области уметности.

Опсег оцена:

Одличан (5): Иновативан дигитални пројекат (интерактивна презентација, виртуелна галерија, дигитална мапа споменика културе) који показује одличан спој информатичких вештина и ликовне културе.

Врло добар (4): Добро осмишљен и технички презентован пројекат који на функционалан начин користи савремене технологије.

Добар (3): Пројекат садржи основне захтеве, али је дигитална презентација стандардна, без већег инжењерско-уметничког искорака.

Довољан (2): Слабо структуиран пројектни задатак, површна припрема и коришћење застарелих или неусклађених алата.

Недовољан (1): Не испуњава прописане критеријуме за оцену 2, не учествује у изради пројекта или не предаје рад.

Четврти разред (друштвено-језички смер)

Исходи: Изводи истраживачке пројекте о савременој уметности, уметницима и уметничким појавама користећи различите изворе информација. Води дебату о значају савремене уметности и повезаности науке, нових технологија, медија и уметничких активности. Прави планове посета уметничким дешавањима, алтернативним просторима, институцијама културе, споменицима и историјским местима. Планира, према сопственим способностима и склоностима, учествовање у акцијама очувања националне културне баштине. Предлаже активности које повезују уметничко и предузетничко искуство и разматра сопствене потенцијале за каријеру у области визуелних уметности.

Опсег оцена:

Одличан (5): Самостално користи и критички вреднује више релевантних извора, доследно користи ликовну и стручну терминологију и аргументовано образлаже закључке. Успешно повезује савремену уметност са друштвеним, економским и технолошким контекстом, пружајући темељну анализу уметничких пракси, економског утицаја културе и предузетничког потенцијала. Презентација је интерактивна, елоквентна и визуелно усклађена са темом.

Врло добар (4): Добар истраживачки пројекат о савременој уметности и институцијама културе са плановима и коректном презентацијом.

Добар (3): Пројекат садржи основне информације преузете из литературе, али је аналитички део површан, а презентација стандардна.

Довољан (2): Слабо структуиран пројекат без јасне методологије, оскудна презентација.

Недовољан (1): Не испуњава прописане критеријуме за оцену 2, не учествује у изради пројекта или не предаје рад.

Дневник културних дешавања

У складу са исходима који се односе на планирање, посету музејима и галеријама, као и активно праћење ликовне и уметничке сцене, Дневник културних дешавања представља инструмент за праћење ученичког ангажовања.

Процес праћења: Активност се прати континуирано током полугодишта (кроз евидентирање редовности), док комплетиран, садржајан и квалитетан полугодишњи извештај резултира највишом оценом (5).

Критеријуми за вредновање:

- Редовност у праћењу и евидентирању ликовних и културних догађаја.
- Самосталност у истраживању и планирању посета установама културе.
- Релевантност избора изложби, музејских поставки или уметничких дела.
- Квалитет визуелних запажања и критичког мишљења.
- Адекватна употреба ликовне и стручне терминологије.
- Способност образлагања сопственог доживљаја и разумевања уметничког израза.

Учешће на изложбама, конкурсима и радионицама

За успешно учешће и благовремено предате радове на изложбама и конкурсима, као и за ангажован рад на радионицама у организацији школе или установа културе, ученик се вреднује сумативном оценом одличан (5).

Оцена се формира на основу следећих параметара:

- Квалитет и довршеност израђеног рада
- Степен самосталности и иницијативе
- Креативност и оригиналност израза
- Примена стечених знања и вештина
- Активност и посвећеност током процеса рада

Повратна информација

Ученик након сваке активности добија усмену или кратку писану конструктивну повратну информацију (шта је добро урађено и шта је следећи корак за напредовање). Сви критеријуми су јавно доступни ученицима и родитељима на почетку школске године у циљу потпуне транспарентности и праведности у оцењивању.